

Siyasi Coğrafya

İnsan ve Mekân Yönetimi

Hamza AKENGİN

7. Baskı

Prof. Dr. Hamza AKENGİN

SIYASİ COĞRAFYA **İnsan ve Mekân Yönetimi**

ISBN 978-605-364-000-4

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2022, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Bu kitap T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayineimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye’de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000’in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilmektedir.

1. Baskı: Şubat 2010, Ankara

7. Baskı: Eylül 2022, Ankara

Yayın-Proje: Zeynep Güler

Dizgi-Grafik Tasarım: Müge Kuyrukcu

Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Kapak Fotoğrafı: Hamza Akengin

Baskı: Vadi Grup Basım AŞ

Saray Mah. 126. Cad. No: 20/A

Kazan/ANKARA

Tel: (0312) 802 00 53-54

Yayıncı Sertifika No: 51818

Matbaa Sertifika No: 49180

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA

Yayınevi: 0312 430 67 50

Dağıtım: 0312 434 54 24

Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60

İnternet: www.pegem.net

E-ileti: pegem@pegem.net

WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

*Okuma yazmayı asker ocağında öğrenen,
kırkı aşan yaşından sonra göç etme cesaretini göstererek, bizleri tarla sulama
kavgalarından kurtaran babam*

ve

*kendi okuma yazma bilmediği halde, kırk haneli bir köyden geldiği milyon
nüfuslu İstanbul'da küçük oğlunu okula yazdırmak için günlerce okul okul dolaşan
annemin aziz hatıralarına.*

Prof. Dr. Hamza AKENGİN (UZUNEMİNOĞLU)

M. Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği'ni bitirdi. Yüksek Lisans ve Doktora eğitimini İstanbul Üniversitesi'nde tamamladı. 1990 yılında Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Coğrafya Öğretmenliği'ne Öğretim Görevlisi olarak atandı. 1992 yılında doktorasını tamamladı. 1995 yılında Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümüne Yardımcı Doçent olarak atandı. 1999 yılında Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi İlköğretim Bölümü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim dalına naklen geçiş yaptı. 2004-2007 yılları arasında Doğu Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Türkçe Eğitimi bölümünde misafir öğretim üyesi olarak çalıştı. 2010 yılında Coğrafya Öğretimi alanında Doçent unvanı aldı. 2011 yılında yaklaşık 5 ay süre ile ABD'de University of Akron'da misafir araştırmacı olarak bulundu.

1990 yılından 1999 yılına kadar beşeri ve iktisadi coğrafya alanında 3 araştırma projesinde çalıştı. Söz konusu tarihler arasında bu alanda yaptığı çalışmalar değişik mesleki dergilerde yayımlandı. Ayrıca çeşitli mesleki kongrelere bildiri ile katıldı.

Lisans düzeyinde Türkiye Fiziki Coğrafyası, Siyasi Coğrafya, Günümüz Dünya Sorunları lisansüstü düzeyde Sosyal Bilgilerde Çevre Eğitimi, Coğrafya Alan araştırmaları gibi dersler vermektedir.

1999'da Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesine atandıktan sonra coğrafya, sosyal bilgiler öğretimi ve vatandaşlık eğitimi konularında araştırmalar yaparak bunları ulusal ve uluslararası kongrelerde bildiri olarak sundu. Ayrıca yaptığı araştırmaları ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde yayımlanmaya değer bulundu.

Halen Marmara Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümünde öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır.

ÖN SÖZ

Strabo coğrafyanın faydacılığıyla ilgili görüşlerini açıklarken Yunan ve Roma toplumlarında coğrafyanın üstlendiği merkezi görevin siyasal olduğunu vurguluyordu. Strabo'nun: "Coğrafyanın büyük kısmı devletlerin ihtiyaçlarına hizmet eder... tümüyle coğrafyanın kumandanların faaliyetleri üzerinde doğrudan büyük bir etkisi vardır" şeklinde özetlenen görüşlerinden de bu ağırlık açıkça belli olmaktadır. Böylece, coğrafyanın rolü daha fazla toprak fethetmeleri, yönetimleri altında bulunan topraklardaki güçlerini sürdürebilmeleri için yöneticilere bilgi sağlamak oluyordu.

Geçmişte, gerçekten de, coğrafya hep savaş ve fetihle ilişkilendirilmiş, neredeyse bir "askerlerin ihtiyacını karşılayan bilim" gibi görülmüştür. Bu görüşün temelinde yatan bir neden de bu dönemlerde coğrafyacılar büyük görev düşmüş olmasıdır. Zamanla, bazen savaşın yanına barış da eklenerek, ikili bir değerlendirmeye gidilmiştir. Örneğin Jean Brunhes ve Camille Vallaux'nun 1921'de birlikte yayımladıkları *Géographie de l'Histoire-Géographie de la Paix et de la Guerre sur terre et sur mer* (Tarihin Coğrafyası-Karada ve Denizde Barışın ve Savaşın Coğrafyası) adlı kitapları gibi.

Günümüzdeyse, siyasi coğrafya artık çok daha geniş bir kapsam kazanmış ve yaygınlaşmıştır. Uluslararası sorunların coğrafi temellerini sunmada siyasal coğrafyadan yararlanılırken, beşeri (ve ekonomik) coğrafyanın çok çeşitli konularına hatta her konusuna da bir ölçüde siyasal bir bakış açısıyla yaklaşılabilir. Nüfusun, tarımın, sanayinin coğrafyasından ticaretin siyasal coğrafyasına kadar birçok konuda bu yaklaşım karşımıza çıkarken, enerjinin siyasal coğrafyası daha da çok ilgi çekmektedir; şehirleşmede çekirdek alanlar, başkentler, şehir-devletler gibi konulara da siyasal coğrafya bakış açısından bakılabilmektedir.

Ama bir de tek başına teoriler ve ilkelerin ortaya konduğu, kendi konusuna sahip bir "Siyasal Coğrafya" vardır. İster "siyasal davranışların mekânsal özelliklerinin incelenmesi" gibi kısa bir tanımlamayla yaklaşılsın isterse -bu kitapta da yer verilen- çok daha karmaşık tanımlara girilsin "siyasal coğrafya" günümüzde coğrafya içinde büyük önem kazanmıştır. Ancak, siyasal bakış açılarında sahip çeşitli yayınlar yapıldıysa da, nedense "siyasal coğrafya"nın teori ve yaklaşımlarını ele alan, özellikle gittikçe daha çok tartışılan "devlet", "millet", "ulus", "sınırlar" gibi olgular ve bunların sorunları üzerinde duran, şimdi daha çok ilgi çekmeye başlayan "siyasal kültür"ü tartışan, bu konulardaki zıtlıklar ve aykırılıkları coğrafi açıdan ele alan yayınların sayısı azdır. İşte bu kitap "siyasal coğrafya"daki sözü edilen eksikleri giderme konusunda önemli bir katkı olacaktır.

Prof. Dr. Nazmiye ÖZGÜÇ

YAZARIN ÖN SÖZÜ

Bu çalışma yıllardır okutmakta olduğum “Siyasi Coğrafya” ders notlarının gözden geçirilerek sistematik hale getirilmesiyle oluşmuştur. Genel olarak Fen-Edebiyat Fakülteleri Coğrafya bölümleri ile Eğitim Fakültelerinin Coğrafya Öğretmenliği ve Sosyal Bilgiler Öğretmenliği programlarında yer alan “Siyasi Coğrafya” derslerine yönelik olarak hazırlanmış olan bu kitabın içeriğinin tarihçiler, siyaset bilimiyle uğraşanlar başta olmak üzere, sosyal bilimlere ilgi duyanların önemli bir kısmına konu ile ilgili genel bir bakış kazandıracığı düşünülmektedir. Ayrıca içeriğin aktüel konulardan oluşması dolayısıyla, genel okuyucuya da hitap edeceği umulmaktadır.

Siyasi coğrafya ve jeopolitik, batı ülkelerinde oldukça popüler bir alan olup, bu konularda yayın sayısı büyük bir hızla artmaktadır. Birçok konuda olduğu gibi bu alanda da ülkemizde yeterli yayın ve çalışmanın varlığını iddia etmek mümkün değildir. Özellikle coğrafyacılar tarafından hazırlanmış kitap veya bilimsel makalenin azlığı dikkat çekmektedir. Türkiye Jeopolitiği ile ilgili birkaç makalenin bazı “Türkiye Coğrafyası ve Jeopolitiği” kitaplarında, kitap bölümü halinde yer aldığı görülmektedir. Bilimsel dergilerde yayımlanmış az sayıda makale de bulunmaktadır. Siyasi Coğrafya konusunda Prof. Dr. Süha GÖNEY, Kâmil GÜNEL ve Prof. Dr. Ramazan ÖZEY’in imzalarını taşıyan başlıca kitaplar bulunmakla birlikte, çalışmamız mevcut kaynaklara alternatif olma iddiası olmayıp; siyasi coğrafya konusunu farklı bir bakış açısıyla ele alma düşüncesiyle meydana getirilmiştir.

Ele alınan konular 29 harita, 7 fotoğraf, 2 tablo, 2 şekil, 1 karikatür ve belgesel niteliğindeki çok sayıda sinema filmi ile görsel olarak desteklenmeye çalışılmıştır. Özellikle haritalar tarih ve siyasetle ilgilenenler için orijinal sayılabilecek niteliktedir. Konular açıklanırken olabildiğince güncel kaynaklardan yararlanılmaya dikkat edilmiştir.

Haritaların çizimindeki yardımları ve gösterdikleri hassasiyetten dolayı Melike KARAMAN ve Ayşe YENEROĞLU’na, metni dil bilgisi kuralları bakımından düzelten öğrencilerim Ahmet KATILMIŞ, Ahmed Emin OSMANOĞLU, Gizem BENGİÇ, E. Özlem YİĞİT, Kerem ÇOLAK ile Gülten YILDIRIM’a, sözlük kısmının düzenlenmesi ve çalışmanın biçim yönünden son şeklini almasındaki yardımlarından dolayı dostum Dr. Latif BEYRELİ’ye, fikirlerinden her zaman faydalandığım, önerileriyle metnin olgunlaşmasına çok önemli katkıları olan Prof. Dr. Mehmet Akif CEYLAN’a, hem dil bakımından hem de içerik konusundaki tavsiyelerinden dolayı değerli meslektaşım Prof. Dr. Yücel KABAPINAR’a, ilk okumalarını yaparak metnin oluşmasındaki yönlendirmelerinden dolayı değerli dostum Prof. Dr. Cemal YILDIZ’a, kitabın görsel bakımdan son şeklini almasını

daki tavsiyelerinden dolayı arkadaşım, dostum Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK'e, yayın aşamasında yönlendirmeleri için Prof. Dr. Hakkı YAZICI'ya, bu kitabı yazma konusunda başından beri beni destekleyen dostum Prof. Dr. Ahmet ŞİRİN'e ve öğrencisi olmaktan her zaman gurur duyduğum, materyal temini ile özellikle devlet ve sınırlarla ilgili metinlerin oluşturulmasındaki desteğinden dolayı saygıdeğer hocam Prof. Dr. Nazmiye ÖZGÜÇ'e teşekkürü zevkli bir görev kabul ediyorum.

Siyasi Coğrafya: İnsan ve Mekân Yönetimi'nin önceki baskılarında gözden kaçan çok küçük de olsa yazım ve imla hataları olduğu görülmüştür. Kitabın altıncı baskısı için hazırlık yapılırken bunlar düzeltilerek daha akıcı bir metin oluşturulmasına gayret edilmiştir. Geçen zaman içerisinde meydana gelen gelişmeler dikkate alınarak siyasi coğrafya ve jeopolitikle konusunda bazı yeni başlıklarla içerik zenginleştirilmiş, sözlüğe bazı ilaveler yapılmış, kaynakça gözden geçirilmiş, indeks güncellenmiştir. Kapak fotoğrafı 2010 yılında ABD, Şikago'daki Millenyum parkta tarafımdan çekilmiştir. Millenyum parktaki Millenyum Küresine yansımaları göstermektedir. İnsan mekan yönetiminde esas olanın insanların olaylara hangi yönü ile baktığı ve nasıl ele aldığıdır. Bu bakımdan bu fotoğrafın insan mekan ilişkisini yansıtmaya bakımında başlığa uyduğu kanaatindeyim. Fotoğrafta hem mekan ve hemde fotoğrafı çeken de dahil olmak üzere insanlar yer almaktadır.

Bu çalışmanın bir de arka planında olanlar var: Oğullarım Ufuk Emin, Mehmet Efe, Hakkı Orhun ve eşim. Onlarla geçirmem gereken zamanın bir kısmını bu çalışmada kullandım. Anlayışla karşılayacaklarını umarak, onlara da ayrı ayrı teşekkür ediyorum.

Okuyuculara, hayatımızın bir parçası haline gelen ve her geçen gün karmaşıklaşan insan ve mekân yönetimi ile ilgili sorunları anlama ve yorumlamada genel bir bakış açısı kazandırması, siyasi coğrafya ile ilgili olarak soru veya sorunlara cevap vermesi temennisi ile.

Dr. Hamza AKENGİN (UZUNEMİNOĞLU)

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	vii
Yazarın Ön Sözü	ix

1. BÖLÜM GİRİŞ

Siyasi Coğrafya.....	3
Siyasi Coğrafyanın Ortaya Çıkışı	5
Siyasi Coğrafyanın Konusu ve İnceleme Alanı	6
Modern Siyasi Coğrafyanın İlgilendiği Konular	7
Siyasi Coğrafya, Jeopolitik ve Jeostrateji	8
Siyasi Coğrafya ve Kültür	15
Coğrafyanın Siyaset Üzerindeki Etkisi	17
Coğrafi Zorunluluk.....	19
Lokasyonun Stratejik Önemi	20
Siyasi Coğrafya ve Siyasi Kültür	21
Siyasi Coğrafya, Sanayileşme Politikaları ve Sanayide Yer Seçimi	23
Siyasi Coğrafya ve Değişim.....	24
Siyasi Coğrafyada Bölgeler.....	24
Siyasi Coğrafya ve Yönetimde Standart.....	25
Siyasi Coğrafyada Yaklaşımlar.....	26

2. BÖLÜM SİYASİ COĞRAFYANIN GELİŞMESİ VE ANA HATLARI İLE JEOPOLİTİK TEORİLER

Siyasi Coğrafyanın Gelişmesi ve Ana Hatları ile Jeopolitik Teoriler	28
Jeopolitik ve Harita.....	28
Jeopolitikte Yaklaşımlar.....	29
1- Klasik Jeopolitik.....	29
2- Eleştirel Jeopolitik.....	31
Jeopolitikte Yeni Eğilimler.....	33
Jeopolitik Kültür	33
Jeopolitik Hâkimiyet Teorileri	35
Kara Hâkimiyeti Teorisi	36
Kenar Kuşak Hâkimiyeti Teorisi	43
Kara Hâkimiyeti ve Kenar Kuşak Hâkimiyeti Teorileri ve İki Kutuplu Dünya.....	46
Kara Hâkimiyeti ve Kenar Kuşak Hâkimiyeti Teorilerinde Türkiye.....	46
Deniz Hakimiyeti Teorisi	48
Hava Hâkimiyeti Teorisi.....	48

Jeopolitik ve Yayılmacılık Faaliyetleri	50
Ratzel'in Organik Devlet Teorisi	50
Amerikan ve Alman Yayılmacılığı	52

3. BÖLÜM

SİYASİ COĞRAFYADA ORGANİZASYONLAR: DEVLET, MİLLET VE MİLLÎ DEVLET

Siyasi Coğrafyada Organizasyonlar: Devlet, Millet ve Millî Devlet	54
Devletin Karakteristik Özellikleri	55
Devlet ve Ulus	56
Millî Devletlerin Ortaya Çıkışı	57
Millet ve Millî Devlet	57
Millî Devlet	58
Ulus Devlet	58
Millî Olmayan Devletler	59
Devletlerin Sınıflandırılması	60
Etki Alanlarına Göre Devletler	61
Alanlarına Göre Devletler	65
Biçimlerine (Şekillerine) Göre Devletler	67
Siyasi Yapılarına Göre Devletler	70
Gelişmişlik Seviyelerine Göre Devletler	86
Günümüzde Mevcut Olmayan Devletler	91
Özelliği Olan Bölgeler ve Devletlerin Fizyografik Sınıflandırılması	95

4. BÖLÜM

SİYASİ COĞRAFYADA COĞRAFİ FAKTÖRLER (GÜÇ KAYNAKLARI)

Siyasi Coğrafyada Coğrafi Faktörler (Güç Kaynakları)	101
Yüzey Şekilleri	103
İklim	104
Konum	105
Alan	107
Siyasi Coğrafyada Sınırlar	107
Sınır Tipleri	109
Coğrafya kaderdir diyenlere: Nogales Arizona ve Nogales Sonoro	110
Uluslararası Sınırların Oluşması ve Değişmesi	111
Kıta Sahaneliği-Deniz Sınırı-Münhasır Ekonomik Bölge	113
Etnografik Sınırlar	115
Sınırlar ve Başkentler	117
Sınır Anlaşmazlıkları	118

Sınır Politikaları.....	120
Sınırdış Ülkelerin Sayısı.....	120
Hâkimiyet Alanı Bakımından Sorunlu Bölgeler	122
Kapalı Ülkeler / Kilitli Ülkeler	123
Ada Ülkeleri	124
Tek Devletle Sınırı Olan Ülkeler.....	124
Devletin İç Birliği	125
Milliyetçilik	126
Birleřtirici-Bütünleřtirici Kurumlar	127
Milliyetçilik ve Merkezkaç Güçler	127
Nüfus.....	130
Yönetim Biçimi	132
Ekonomi	132
Ulaşım ve İletişim.....	134
Ordu	134
Dış İlişkiler	135

5. BÖLÜM DÜNYADA GÜÇ MÜCADELELERİ

Dünyada Güç Mücadeleleri	138
Devletler Arasında Güç Mücadelesi	138
Milletler Arasında Güç Mücadelesi	139

6. BÖLÜM DÜNYADAKİ ANLAŞMAZLIK VE ÇATIŞMA BÖLGELERİ

Dünyadaki Anlaşmazlık ve Çatışma Bölgeleri	146
Kafkaslar	150
Orta Asya.....	151
Afrika	153
Ortadoğu	154

7. BÖLÜM TÜRKİYE'NİN JEOPOLİTİK KONUMU

Türkiye'nin Jeopolitik Konumu	159
-------------------------------------	-----

8. BÖLÜM DEĞİŞEN DÜNYA, ORTADOĞU VE TÜRKİYE

Değişen Dünya, Ortadoğu ve Türkiye.....	182
Dünya.....	182

Ortadoğu	186
Irak	186
Türkiye	193

9. BÖLÜM SEÇİM COĞRAFYASI

Seçim Coğrafyası	206
Seçim Bölgeleri	207
Seçim Hileleri.....	208
Seçim Sonuçlarının Analizi ve Mekânsal Değişim	210

10. BÖLÜM PAKT VE BİRLİKLER

Pakt ve Birlikler	218
Birleşmiş Milletler (BM).....	220
Avrupa Birliği (AB/European Union-EU)	222
Karadeniz Ekonomik İşbirliği Teşkilatı (KEİ-Black Sea Economic Cooperation Organization).....	223
Arap Birliği (Arab League).....	224
Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT-Commonwealth of Independent States)	224
İngiliz Milletler Topluluğu (Commonwealth).....	225
G7 veya G8 Ülkeleri	226
Gelişmekte Olan 8 Ülke (D8)	226
G20 (Ekonomi Bakanı ve Merkez Bankası Müdürü Grubu)	227
Şanghay İşbirliği Örgütü (Shanghai Cooperation Organization)	227
Petrol İhraç Eden Ülkeler Örgütü (OPEC).....	228
İslam İşbirliği Teşkilatı (İİT/OIC)	228
Kolektif Güvenlik Anlaşması Örgütü (Collective Security Treaty Organisation)	229
Türk Devletleri Teşkilatı (Türk Konseyi, Türk Dili Konuşan Ülkeler İşbirliği Konseyi - TDİK)	229
NATO (Kuzey Atlantik Anlaşması Örgütü)	230
Varşova Paktı.....	230

11. BÖLÜM ANSİKLOPEDİK SÖZLÜK

Ansiklopedik Sözlük	231
Kaynaklar.....	263
Dizin.....	270

Harita, Tablo ve Fotoğraf Listesi

Harita 1: Ukrayna, Rusya Federasyonu ve Kırım'ın Konumu	14
Harita 1A: Rusya Tarafından İşgal Edilen Ukrayna Toprakları	15
Harita 2: Mackinder'in Dünyası.	36
Harita 3: Kara Hakimiyeti Teorisi'nde Bölge Sınırları.....	45
Harita 4: 19. Yüzyılda Bazı Devletler ve Hâkimiyet Alanları.....	63
Harita 5: 20. Yüzyılda Bazı Devletler ve Hâkimiyet Alanları.....	64
Harita 6: Şekillerine Göre Devletlere Örnekler	70
Harita 7: 15. Yüzyıl Sonunda (1492) Dünyada Hâkim Güçler	72
Harita 8: 16. Yüzyılda Avrupa'nın Başlıca Devletleri.....	73
Harita 9: 18. Yüzyılda Avrupa'nın Başlıca Devletleri	75
Harita 10: 20. Yüzyıl Başında Avrupa'nın Başlıca Devletleri	76
Harita 11: 20. Yüzyıl Başında Dünyada Yönetim Biçimleri	77
Harita 12: 1930 Yılında Ortadoğu'da Egemenlik Durumu	79
Harita 13: 20. Yüzyıl Ortasında Dünyada Yönetim Biçimleri.	80
Harita 14: 20. Yüzyıl Ortalarında Bazı Devletler ve Hâkimiyet Alanları.....	81
Harita 15: 20. Yüzyıl Sonunda Dünyada Yönetim Biçimleri	83
Harita 16: Gelişmişlik Düzeyine Göre Dünya Ülkeleri.....	89
Harita 17: Dünyada Başlıca Bölgeler	98
Harita 18: Afrikada Devlet ve Etnik Grupların Dağılımı.....	117
Harita 19: Exclave ve Inclave: Guantanamo Körfezi.....	122
Harita 20: Dünyada Denize Kıyısı Olmadığı İçin “Kapalı Ülke/Kilitli Ülke” Olarak Kabul Edilen Devletler	125
Harita 21: Dünyada Sıcak Çatışma ve Savaşların Devam Ettiği Bölgeler	147
Harita 22: Dünya'nın Başlıca Petrol Üretim Bölgeleri.....	161
Harita 22A: Türkiye Libya Münhasır Ekonomik Bölge Haritası.....	177
Harita 23: Demirperde ülkeleri	185
Harita 24: 2011 Genel Seçim Sonuçlarına Göre İllere Göre En Fazla Oy Alan Siyasi Partilerin Dağılımı	213
Harita 25: 1 Haziran 2015 Genel Seçim Sonuçlarına Göre İllere Göre En Fazla Oy Alan Siyasi Partilerin Dağılımı	214
Harita 26. 1 Kasım 2015 Genel Seçim Sonuçlarına Göre İllere Göre En Fazla Oy Alan Siyasi Partilerin Dağılımı	215
Harita 27: Dünyada Başlıca Pakt ve Birlikler (2009)	218

Tablo 1. Birleşmiş Milletler'e Üye Ülkelerin Yönetim Biçimlerinin Dağılışı (2013) ...85	
Tablo 2. 24 Haziran 2018 Milletvekili Genel Seçimi Sonuçları 216	
Foto 1: 16. Yüzyılda Avrupa'da Suçluların Cezalandırılması71	
Foto 2. 1950'li Yıllarda New York.....82	
Foto 3. 1994 Yılında Ruanda'da Meydana Gelen Kabile Savaşında Ölen, Yaralanan ve Öksüz Kalan Bir Grup Çocuk Aynı Resim Karesinde88	
Foto 4. Filistin Topraklarının Paylaşımı İçin 29 Kasım 1947'de Birleşmiş Milletlerde Yapılan Oylama Tutanağı. 155	
Foto 5: Türkiye ile Ermenistan Arasındaki Protokolün İmza Töreni. 164	
Foto 6: İranlı Bir General, Çocuk Yaştaki Rıza Pehlevi'nin Elini Öpüyor..... 187	
Foto 7: Gezi Olayları Sırasında İşgal Edilen Taksim Meydanındaki Atatürk Kültür Merkezi Binası 198	

Şekil ve Karikatür Listesi

Şekil 1. Jeopolitik Kültürün Şematik Olarak Gösterimi.....34	
Şekil 2. Seçim Bölgelerinin Oluşturulması Yoluyla Seçim Hilesine Örnek Olarak Verilen Massachusetts Eyaleti Essex Seçim Bölgesi Haritası..... 210	
Karikatür 1. Bosna Hersek'teki Soykırımın Tarihi Geçmişini Yansıtmak İçin Çizilmiştir. 149	

Metin içerisindeki harita, tablo, şekil ve fotoğraflar PPT dosyası halinde www.hamza-akengin.com web sayfasından indirilebilir.

1. BÖLÜM

GİRİŞ

- Siyasi Coğrafya
- Siyasi Coğrafyanın Ortaya Çıkışı
- Siyasi Coğrafyanın Konusu ve İnceleme Alanı
 - * Siyasi Coğrafya, Jeopolitik ve Jeostrateji
 - * Siyasi Coğrafya ve Kültür
 - * Coğrafyanın Siyaset Üzerindeki Etkisi
 - * Coğrafi Zorunluluk
 - * Lokasyonun Stratejik Önemi
 - * Siyasi Coğrafya ve Siyasi Kültür
 - ✓ Siyasi Coğrafya, Sanayileşme Politikaları ve Sanayide Yer Seçimi
 - ✓ Siyasi Coğrafya ve Değişim
 - ✓ Siyasi Coğrafyada Bölgeler
 - ✓ Siyasi Coğrafya ve Yönetimde Standart
 - ✓ Siyasi Coğrafyada Yaklaşımlar